18. Шарафиддинов О. Ижодни англаш бахти. – Тошкент: Шарқ, 2004.
19. Холдоров Д. Ижод моҳияти – услуб хосияти. – Тошкент: Турон замин зиё, 2017.
20. Xoldorov D. Hozirgi adabiy jarayon: o‘zbek qissalari uslubi. – Toshkent: Nodirabegim, 2020.
21. Xoldorov D. Hozirgi o‘zbek qissalarida badiiy uslub muammosi. – Toshkent: Firdavs-Shoh, 2021.
22. Кўчқорова М. Бадиий сўз ва руҳият манзаралари. – Т., Муҳаррир, 2011.
23. Ҳамдам У. Янги ўзбек шеърияти. Т.: Адиб. 2012
24. Ҳамдам У. Янгиланиш ехтиёжи. –Т.: Янги аср авлоди, 2007.

Elektron manbalar:
1. www.literature.uz
2. www.ziyonet.uz
3. www.natlib.uz
4. www.ziyouz.com
5. www.turonlib.uz

7. O‘QUV DASTURI HAQIDA MA’LUMOT

O‘quv dasturi Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2022 - yil “25” “08” dagi “1” -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
“Adabiyot nazariyasi va zamonaviy adabiy jarayon kafedrasi mudiri: f.f.d., professor B.Karimov ________ (imzo)
Tuzuvchi: fil. f. bo‘yicha f. dok., dotsent D.Xoldorov ________ *(imzo)*
Taqrizchilar: I.Yakubov – ToshDO‘TAU Jahon va qiyosiy adabiyotshunoslik kafedrasi professori, filologiya fanlari doktori U.Rasulova – ToshDO‘TAU Adabiyot nazariyasi va zamonaviy adabiy jarayon kafedrasi professori, filologiya fanlari doktori

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Rektor ______ Sh.Sirojiddinov
2022-yil 25 -avgust

YANGI O‘ZBEK ADABIYOTI MUAMMOLARI
fanining

o‘quv dasturi (sillabusi)

Bilim sohasi:	200 000 – San’at va gumanitar fanlar
Ta’lim sohasi:	230 000 – Tillar
Magistratura mutaxassisligi:	70230104 – Adabiyotshunoslik (Adabiyot nazariyasi)

Toshkent – 2022

Fan/modul kodi 302YO'AM 1 7		Fan/modul turi Tanlov		Ta'lim tili o'zbek			Ishlab chiqilgan o'quv yili 2022/2023			
Semestr	Har bir semestrdagi fan/modulning nomi	ECTS - Kreditlar	Haftalik dars soatlari	O'quv mashg'ulotlari (soat)					Mustaqil ta' lim (soat)	Jami yuklama (soat)
				Jami:	ma' ruza	seminar	amaliy	laboratoriya		
1	Yangi o'zbek adabiyoti muammolari	7	6	90	44	0	46	0	120	210
	Jami:	7	6	90	44	0	46	0	120	210

1. FANNING MAZMUNI

- "Yangi o'zbek adabiyoti muammolari" fani yangi o'zbek adabiyotining genezisi va taraqqiyot tamoyillari, davr adabiyotini yuzaga keltirgan omillar, qonuniyatlar, uning muammolari, o'ziga xos xususiyatlari, yangi o'zbek adabiyoti fani oldida turgan ilmiy-adabiy muammolar, o'zbek adabiyotining yangi tur va janrlar bilan boyishi, adabiy jarayondagi yangilanishlardan talabalarni boxabar qilishi bilan birga ularni baholashga o'rgatisi bilan dolzarblik kasb etadi.

"Yangi o'zbek adabiyoti muammolari" fani talabani faol kitobxonlikka, badiiy asarni tahlil qila olish malakasini hosil qilishga, turli uslubga mansub ijodkorlar to'g'risida yaxlit tasavvur berishi jihatidan ahamiyatli sanaladi.

2. FANNI O'QITISH NATIJALARI VA SHAKLLANADIGAN KASBIY KOMPETENSIYALAR

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba yangi o'zbek adabiyotidagi yangilanishlarni kuzatib, badiiy asar mohiyatini baholash, badiiy asar komponentlari, janrlar kompozisiyasi, adabiyot va ijtimoiy hayot, ijodkor mahorati, badiiy obraz mohiyati to'g'risida bilimga ega bo'ladi.

talabalar o'zbek adabiyotining jahon adabiyoti merosida munosib o'rnini anglashi va ularni baholash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

3. O'QUV FANI O'QITILISHI BO'YICHA USLUBIY KO'RSATMALAR

Dasturda ko'rsatilgan mavzular ma'ruza, seminar shaklida olib boriladi, shuningdek, fanning dolzarb masalalari talabalarga mustaqil ish sifatida o'zlashtirish uchun beriladi. Fan zamonaviy pedagogik texnologiyaning turli metodlari orqali o'tkaziladi.

Ta'lim berish va o'qitish metodlari –

interfaol keys-stadilar; seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); guruhlarda ishlash; taqdimotlarni qilish; jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

TALABALARNI BAHOLASH TARTIBI:

Talabalarning bilimini baholash tartibi O'zbekiton Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida"gi Nizom talablari asosida belgilanadi.

1. Nazoratlarni amalga oshirish tartibi.

Oraliq nazorat: O'tilgan mavzular asosida ________ shaklda o'tkaziladi.

Yakuniy nazorat: Semestr davomida o'tilgan mavzular bo'yicha ____________ shaklda o'tkaziladi.

Izoh: *Oraliq nazorat turi har bir fan bo'yicha fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda 2 martagacha o'tkazilishi mumkin.*

Talabani oraliq nazorat turi bo'yicha baholashda, uning o'quv mashg'ulotlari davomida olgan baholari inobatga olinadi.

Nazoratlarning o'tkazilishi muddatlari muyyan o'quv yilida tasdiqlangan o'quv jarayoni jadvali asosida tashkil etiladi.

2. Talabalarning bilimi baholash mezonlari:

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – **5 (a'lo) baho**;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – **4 (yaxshi) baho;**

talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – **3 (qoniqarli) baho;**

talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning mohiyatini tushunmaydi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda – **2 (qoniqarsiz) baho** bilan baholanadi.

5. O‘QUV MASHG‘ULOTLARI VA MUSTAQIL TA’LIM QISMI

1-SEMESTR

2. Ma’ruza mashg‘ulotlari

1-jadval

№	Ma’ruza mavzulari	Qisqacha tavsifi (kalit so‘zlar)	Soatlar hajmi
		I-semestr	
1.	Badiiy asarga yondashuv usullari	Badiiy asar estetik hodisa sifatida. Mutafakkirlar badiiy asarga yondashuv haqida. Tahlil usullari. Badiiy asarga individual yondashuv. Nazariy adabiyotlarda badiiylik tushunchasining ta’rifi.	4
2.	Adabiy jarayonda talqin masalalari	Talqin so‘zining istilohiy ma’nosi. B adiiy talqin va adabiy asar talqini. Badiiy asarga til nuqtai nazaridan yondashuv. Adabiy asar nutq hodisasi. Lisoniy ifoda obrazli ifodani idrok qilishning asosi.	4
3.	Badiiy adabiyotda mafkura muammosi va estetik mezonlar	. Badiiy adabiyot va mafkura masalalari. Tanqid badiiy adabiyotni o‘rganuvchi soha sifatida. . Sho‘ro davri siyosati va mafkurasining badiiy adabiyotdagi ko‘rinishi. Istiqlol davri adabiyotidagi estetik o‘zgarishlar. . Hozirgi adabiy jarayondagi estetik mezonlar.	4
4.	Yangi o‘zbek adabiyotining taraqqiyot bosqichlari	Yangi adabiyotni davrlashtirish muammosi. Adabiyotni davrlashtirishdagi ilmiy qarashlar. Sho‘ro davri adabiyotshunosligida davrlashtirish tamoyillari. Istiqlol davri adabiyotining taraqqiyot bosqichlari.	4
5.	Estetik ideal – badiiy asar tayanchi sifatida	Estetikaning falsafiy mohiyati. Estetikaning amaliy ahamiyati. Badiiy asar va estetika aloqadorligi. Badiiy asarni idrok etishda estetik didning o‘rni. Ijodkorning badiiy-estetik olami.	4
6.	Istiqlol davri o‘zbek adabiyotida zamon qahramoni masalasi	Istiqlol adabiyotida zamon qahramoni. Istiqlol davri nasri. Hozirgi she’riyatdagi o‘ziga xosliklar. Istiqlol davri dramataturgiyasi. G‘arb adabiy-estetik hodisalarining ta’siri.	4
7.	Yangi o‘zbek adabiyotidagi ijodiy oqimlar, metodlar masalasi	. Ijodiy metod istilohi. Romantizm va realizm tushunchalarining yuzaga kelishi. Yevropa adabiyotida realizm adabiyotining vujudga kelishi. Sharq realizm adabiyoti. O‘zbek realizm adabiyotining maydonga kelishi. Modernizm oqimining o‘zbek adabiyotidagi ko‘rinishlari.	4
8.	Yangi o‘zbek adabiyotining yangilanishi	Zamonaviy adabiyotning shakllanishi. Ilohiy adabiyotdan dunyoviy adabiyotga o‘tish. Realistik tasvirning vujudga kelishi. Istiqlol davri adabiyotining o‘ziga xosligi.	4
9.	Istiqlol davri nasri, she’riyati, dramaturgiyasi talqinlari	Istiqlol nasriga xos yetakchi tamoyillar. O‘zbek nasriga jahon nasri an’analarining ta’siri. Nasrda zamonamiz qahramoni obrazini yaratish masalalari. Hozirgi she’riyatning asosiy xususiyatlari. Istiqlol dramaturgiyasidagi mavzular ko‘lami.	4
10	Mustaqillik yillaridagi adabiy yangilanishlarning asosiy omillari	. Mustaqillik – bu ijod erkinligi. Yaxshi asarni o‘quvchi topib o‘qiydi. “Kitobxonlik madaniyati” haqidagi tarixiy qaror. Sayoz asarlar o‘quvchi didini sustlashtiradi.	4
11	Hozirgi adabiyotning ijtimoiy-siyosiy va adabiy-estetik vazifalari	. Adabiyot – ijtimoiy ong sohasi. Badiiy adabiyotda siyosat va mafkura masalalari. Estetik did va badiiy adabiyot. Adabiyotning jamiyat hayotidagi asosiy funksiyalari.	4
		Jami	44

Ma’ruza mashg‘ulotlari multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem guruhlar uchun o‘tiladi.

3. Amaliy mashg‘ulotlar

2-jadval

№	Ma’ruza mavzulari	Soatlar hajmi
1.	XX-XXI asrlar adabiyotini ilmiy o‘rganish bosqichlari va uni davrlashtirish yuzasidan ilmiy asarlar bilan tanishish	4
2.	Yangi o‘zbek adabiyotida Sharq va G‘arb madaniyati masalalari talqin etilgan ilmiy asarlar ustida ishlash	2
3.	XX-XXI asrlar she’riyatida poyetik tafakkur tadriji masalasiga doir ilmiy-nazariy adabiyotlarni o‘rganish	4
4.	XX-XXI asrlar dramasiga doir ilmiy asarlar ustida ishlash	4
5.	Yangi o‘zbek nasrining poyetik xususiyatlariga oid adabiyotlar tahlili	4
6.	Romanlardagi ijtimoiy hayot aksi	4
7.	Yangi o‘zbek hikoyalarining mavzu ko‘lami	2
8.	XX-XXI asrlar adabiyoti va adabiy tanqid mavzuidagi ilmiy-nazariy adabiyotlar ustida ishlash	4
9.	Yangi o‘zbek adabiyotida ijodiy metodlar masalasi	2
10.	XXI asr adabiyotidagi asosiy ijodiy oqim va yo‘nalishlar	4

11.	Mustaqillik davri adabiyotiga xos estetik yangilanishlarni ifoda etayotgan asarlar tahlili	4
12.	Yangi o‘zbek adabiyotidagi janrlar sinkretizmi	2
13.	Hozirgi o‘zbek adabiyotida mafkuraviy yondashuvning salbiy oqibatlariga aylangan asarlarni qayta baholash tamoyillari	2
14.	Zamonaviy o‘zbek adabiyotining ijtimoiy-siyosiy va adabiy-stetik omillari	2
15.	Yangi o‘zbek adabiyotida modernizm haqidagi bahslar	2
	Jami	**46**

Amaliy mashg‘ulotlari multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akadem. guruhga bir o‘qituvchi tomonidan o‘tkazilishi lozim. Mashg‘ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o‘tilishi, mavzuga mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo‘llanilishi maqsadga muvofiq.

5. Mustaqil ta'lim:

4-jadval

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Qisqacha tavsifi (kalit so‘zlar)	Soatlar hajmi
1.	Amaliy mashg‘ulotlarga tayyorgarlik.	Kutubxonada shug‘ullanish	8
2.	Sharq madaniyati masalalari talqin etilgan ilmiy asarlar bilan tanishish	Kutubxonada shug‘ullanish	10
3.	G‘arb madaniyati masalalari talqin etilgan ilmiy asarlar bilan tanishish	Kutubxonada shug‘ullanish	10
4.	Adabiyot va mafkura	Nazariy adabiyotlarni o‘zlashtirish	8
5.	XX asrning 20-yillari adabiyoti	Nazariy adabiyotlarni o‘zlashtirish	10
6.	Sotsrealizm mohiyati	Kutubxonada shug‘ullanish	10
7.	Adabiyotda urush mavzusining yoritilishi	Kutubxonada shug‘ullanish	10
8.	Iliqlik davri adabiyotining xususiyatlari	Kutubxonada shug‘ullanish	8
9.	XX asrning 60-80-yillari adabiyoti	Kutubxonada shug‘ullanish	10
10	XX-XXI asrlar nasriga bag‘ishlangan ilmiy-nazariy adabiyotlarni o‘rganish	Nazariy adabiyotlarni o‘zlashtirish	7
11	N.Eshonqul, Sh.Hamro, S.Vafo, N.Norqobilov asarlari tahlili	Kutubxonada shug‘ullanish	7
12	XX-XXI asrlar she'riyatiga bag‘ishlangan ilmiy-nazariy adabiyotlar bilan tanishish	Nazariy adabiyotlarni o‘zlashtirish	7
13	Faxriyor, B.Ro‘zimuhammad, G.Begim, Z.Mirzo she'rlari tahlili	Kutubxonada shug‘ullanish	8
14	Yangi o‘zbek adabiyotida dramaturgiya masalalarining yoritilishi	Nazariy adabiyotlarni o‘zlashtirish	7
	Jami		**120**

6. O‘QUV ADABIYOTLARI VA AXBOROT MANBALARI

Asosiy adabiyotlar

1. Мирзаев С. XX аср ўзбек адабиёти. Т.: Янги аср авлоди. 2005.
2. Норматов У. Янги ўзбек адабиёти. Ўқув қўлланма. - Т. : Университет, 2007.
3. Каримов Н., Мамажонов С., Назаров Б., Норматов У., Шарафиддинов О. XX аср ўзбек адабиёти тарихи. Олий ўқув юртлари учун дарслик. - Т., Ўқитувчи, 1999.

Qo‘shimcha adabiyotlar

4. Болтабоев Ҳ., Маҳмудов М. Адабий-естетик тафаккур тарихи. – Т., МУМТОЗ СЎЗ, 2016.
5. Жўракулов У. Назарий поетика масалалари: Муаллиф. Жанр. Хронотоп. – Тошкент: Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи, 2015.
6. Йўлдошев Қ. Ёниқ сўз. –Т.: Янги аср авлоди, 2006.
7. Комилов Н. Тафаккур карвонлари. – Т., Шарқ, 2011.
8. Каримов Б. Руҳият алифбоси. – Тошкент: Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи, 2015.
9. Норматов У. Умидбахш тамойиллар. – Тошкент: Маънавият, 2000.
10. Норматов У. Ижод сехри. – Тошкент: Шарқ, 2007.
11. Норматов У. Ижодкорнинг дахлсиз дунёси. – Тошкент: МУМТОЗ СЎЗ, 2008.
12. Расулов А. Бадиийлик – безавол янгилик. – Тошкент: Шарқ, 2007.
13. Rasulova U. Hozirgi adabiy jarayon: Badiiy nasr poetikasida ritm, MUMTOZ SO‘Z, 2012.
14. Ризаев Ш. Жадид драмаси. – Т., Шарқ. 1997.
15. Содиқ С. Ижоднинг ўттиз лаҳзаси. – Тошкент: Шарқ, 2005.
16. Sanjar Sodiq. Yangi o‘zbek adabiyoti tarixi. Darslik. - T., O'qituvchi,, 2019.
17. Солижонов Й. Ҳақиқатнинг синчков кўзлари. – Тошкент: Ўзбекистон Миллий кутубхонаси, 2009.